

LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINĖ ŠVIETIMO AGENTŪRA

INFORMACIJA APIE KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS (VAIRAVIMO MOKYKLOSE VYKDOMO VAIRUOTOJŲ FORMALIOJO PROFESINIO MOKYMO IR KVALIFIKACIJOS SUTEIKIMO PRIEŽIŪROS PROCESUOSE) IŠVADOS PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMĄ

Pateiktos pastabos	Pasiūlymai atsižvelgiant į pateiktas pastabas	Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą (atlikti (arba dar neatlikti, bet numatyti) veiksmai; motyvuotas pagrindimas, jeigu pasiūlymų negalima įgyvendinti ir atlikti (arba dar neatlikti, bet numatyti) alternatyvūs veiksmai)	Veiksmų atlikimo terminai (metai, mėnuo)
Kritinės antikorupcinės pastabos			
<p>4. Vairuotojų profesinio mokymo teikėjų kontrolės procesas kai kuriais atvejais yra fragmentuotas, nekoordinuotas. Nesant vieningo tarpinstitucinio veiksmų koordinavimo, planavimo ir šių procesų įforminimo, institucijų atliekami patikrinimai ne visada lemia realias poveikio priemones, o pažeidimus padarę mokymo teikėjai gali išvengti sankcijų. Taip pat, riboti žmogiškieji ištekliai, lemia situacijas, kai nėra atliekami planiniai patikrinimai ar jų skaičius nėra pakankamas užtikrinti efektyvią kontrolę. Patikras visos šalies</p>	<p><u>4.4. Sustiprinti planinių patikrinimų organizavimą:</u> - Nustatyti aiškius kriterijus, pagal kuriuos būtų privaloma kasmet suplanuoti tam tikrą minimalų skaičių patikrų visose didžiausią riziką keliančiose profesinio mokymo srityse.</p>	<p>Nuo 2023 m. liepos 1 d., vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 564 straipsniu ir Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. V-573 „Dėl Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų patvirtinimo“, 9.4 papunkčiu, Nacionalinė švietimo agentūra įgaliota užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo kokybę bei atlikti valstybinę švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos priežiūrą. Todėl kasmet atlikti profesinio mokymo teikėjų veiklos planinius patikrinimus Agentūra neturi resursų – žmogiškųjų ir finansinių.</p> <p>Be to, atkreipiame dėmesį, kad Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 2025-21408 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ 3.7.2. papunktyje nustatyta „Suteikti Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centrui įgaliojimus vykdyti profesinio mokymo teikėjų švietimo priežiūrą, siekiant stiprinti profesinio mokymo kokybės užtikrinimo sistemą ir atitiktį darbo rinkos poreikiams. Įgyvendinimo data numatyta 2028 m. I ketvirtyje, įvertinant pokyčiui realizuoti reikalingų resursų poreikį ir resursų tenkinimo galimybes.</p>	<p>2028 m. I ketvirtis</p>

<p>mastu atlieka vos keli specialistai, kartais – ne pagal jiems teisės aktų numatytas funkcijas, neužtikrinama specialistų rotacija, o jų funkcijos nėra aiškiai atskirtos. Tokia praktika mažina kontrolės proceso skaidrumą, kadangi tampa lengviau paveikti kontrolę įgyvendinančius asmenis (žr. 3.5 skirsnio argumentus).</p>			
<p>5. NŠA ir KPMPC vykdomos patikrinimų organizavimo ir atrankos procedūros nėra pakankamai aiškiai reglamentuotos, sistemingos ir grindžiamos objektyviai pamatuojamais kriterijais. Planinių ir neplaninių patikrinimų atranka NŠA yra paremta itin plačios interpretacijos nuostatomis – kriterijų apibrėžtumo stoka, direktoriaus diskrecija keisti planą, neapibrėžtos sąvokos ir ribotas patikrinimų rezultatų viešumas sudaro prielaidas selektyvumui, galimam neteisėtam poveikiui ir sumažina</p>	<p><u>5.1. Aiškiai reglamentuoti planinių patikrinimų atrankos kriterijus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Patvirtinti detalizuotą subjektų rizikos kriterijų sąrašą, taikomą švietimo (profesinio mokymo) teikėjams (pvz. nustatyti rizikos rodiklių modelį: ankstesni pažeidimai, jų pobūdis, mokinių skaičius, rezultatai, skundų kiekis, vertinimo neatitikimai ir t.t.). - Įtvirtinti rizikos balų sistemą, pagal kurią teikėjai būtų įtraukiami į planą. - Patikslinti (ne)planinių patikrinimų taisyklės, aiškiai numatant: kaip nustatoma „didelė rizika“, kokie rodikliai lemia įtraukimą į planą ir kt. 	<p>Agentūra vadovaujasi Ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtomis (toliau EIMIN) „Rizikos vertinimu pagrįstos ūkio subjektų veiklos priežiūros gairėmis“, kurios nėra pakankamai adaptuotos švietimo sektoriaus specifikai. EIMIN atsakinga už ūkio subjektų veiklos priežiūros sistemos tobulinimą, siekiant mažinti perteklinę administracinę naštą, didinti priežiūros efektyvumą, gerinti tarpinstitucinį koordinavimą, skatinti modernių priežiūros priemonių diegimą. EIMIN pripažįsta, kad šiuo metu trūksta švietimo sektoriui pritaikytos metodikos. Agentūros strateginiame plane yra numatoma 2028 m. parengti Švietimo teikėjų veiklos rizikos vertinimo metodiką, kurioje, be kita ko, bus nustatytos rizikos kriterijų sąrašo formavimo taisyklės, svertinių koeficientų taikymo sąlygos, didelės ir mažos rizikos / žalos apibūdinimas, papildomos aplinkybės, galinčios lemti padidintą institucijų veiklos riziką. Pažymėtina, kad EIMIN atlikto Ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijų pažangumo vertinimo švieslentėje Agentūros mažareikšmiškumo institutas 2024 m. buvo įvertintas 10 balų iš 10 galimų.</p>	<p>2028 m.</p>

<p>patikrinimų skaidrumą. KPMPC patikros vietoje atliekamos vadovaujantis ne visa apimtimi reglamentuotais kriterijais, nesant jų įtvirtinimo vidaus teisės aktuose. Dėl to patikrų apimtys tarp analizuotų metų ženkliai svyruoja, o šių skirtumų pagrindumas nėra visiškai objektyviai paaiškinamas.</p> <p>Neegzistuojant institucijose aiškiai reglamentuoti patikrinimų planavimo, atrankos ir prioritetų nustatymo sistemai, kyla pagrįsta rizika, jog kontrolės procedūros ne visuomet bus nukreiptos į rizikingiausias subjektus, o procedūros organizuojamos nepakankamai skaidriai. Dėl to mažėja visos priežiūros sistemos veiksmingumas, o didžiausią žalą keliantys profesinio mokymo teikėjai gali nebūti laiku identifikuojami ir tikrinami (žr. 3.6 skirsnio argumentus).</p>	<p>- Patikslinti „mažareikšmių pažeidimų“ apibrėžimą, nustatant kas laikoma „labai nedidelė žala“.</p> <p>- Alternatyviu atveju, visus aukščiau įvardintu pasiūlymus įgyvendinti per NŠA strateginio plano projektą, jame numatant parengti Švietimo teikėjų veiklos rizikos vertinimo metodiką.</p>		
---	--	--	--

	<p><u>5.2. Reglamentuoti pusmečio plano keitimo procedūra:</u></p> <p>- Detalizuoti „išorinių veiksnių“ sąrašą, pvz.: teisinio reglamentavimo/švietimo politikos formavimo pokyčiai, pakartotinių pažeidimų atvejai, ŠMSM pavedimas.</p>	<p>Agentūros direktoriaus 2023 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. VK-838 „Dėl Švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos planinių patikrinimų taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos planinių patikrinimų taisyklių 10 p. nustatyta, kad Švietimo teikėjų veiklos Patikrinimų planas rengiamas, atsižvelgiant į Agentūros strateginiame plane ir metų veiklos plane išskeltus tikslus ir uždavinius, švietimo aktualijas, teisės aktų ir administracinių sprendimų atitikčiai patikrinti reikalavimus, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pavedimus; 12 p. reglamentuota, kad Agentūros direktoriaus patvirtintas Patikrinimų planas gali būti keičiamas (tikslinamas) kas pusmetį, įvertinus praėjusio pusmečio švietimo teikėjų veiklos patikrinimų rezultatus, atsiradus išorinių veiksnių, turinčių įtakos suplanuotiems veiksams (priemonėms). Planas koreguojamas vadovaujantis planinių patikrinimų 10 p. nurodytais išorės veiksniais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jeigu yra keičiami NŠA streteginio plano tikslai ir/ar uždaviniai ir dėl to keičiasi metinių planų užduotys; • jeigu dėl politinių ar kitų aplinkybių keičiasi švietimo aktualijų prioritetai; • jeigu Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pavedimais NŠA vadovas įpareigojamas jį koreguoti (neskiriamas finansavimas, mažinamas ar didinamas tikrinamų subjektų skaičius, mažiau aktualaus turinio patikra keičiama aktualesne ir t.t.). 	Įvykdyta
	<p><u>5.3. Susieti neplaninių patikrinimų rezultatus su būsimais planiniais patikrinimais:</u></p> <p>- Reglamentuoti, jog neplaninių patikrų metu nustčius reikšmingus pažeidimus, turi būti į juos atsižvelgiama formuojant artimiausio laikotarpio planinių patikrinimų sąrašą.</p>	<p>Agentūros direktoriaus 2023 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. VK-838 „Dėl Švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos planinių patikrinimų taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos planinių patikrinimų taisyklių 11.5 p. nustatyta, kad švietimo teikėjai į patikrinimų planą įtraukiami nustačius didelę švietimo teikėjo veiklos riziką, kurią įvertina Departamento Švietimo teikėjų veiklos vertinimo rizikos skyrius (11.5 p.).</p> <p>Detaliau šis principas bus įtvirtintas rengiamoje Švietimo teikėjų veiklos rizikos vertinimo metodikoje (pasiūlymo 5.1 komentaras).</p>	2028 m.

	<p><u>5.4. Užtikrinti su kontrolės procedūromis susijusių skelbtinų duomenų viešinimą:</u> - Įtvirtinti kokia skelbtina informacija, susijusi su kontrolės procedūromis yra viešinama ir užtikrinti šių duomenų prieinamumą visuomenei.</p>	<p>Užtikrinant su kontrolės procedūromis susijusių skelbtinų duomenų viešinimą, įtvirtinant kokia skelbtina informacija, susijusi su kontrolės procedūromis yra viešinama, ir užtikrinant šių duomenų prieinamumą visuomenei, Agentūra vadovaujasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 „Dėl bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ nustatytais duomenų viešinimo reikalavimais. Kaip nustatyta Vyriausybės nutarimu, atnaujintos Agentūros interneto svetainės skyriaus „Administracinė informacija“ srityje „Ūkio subjektų priežiūra“ pateikiama Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 34 straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija, kurią privalo skelbti ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekantis subjektas (https://www.nsa.smsm.lt/kokybes-vertinimo-departamentas/paslaugos)</p>	<p>Įvykdyta</p>
<p>6. Profesinio mokymo teikėjų kontrolę reglamentuojantys teisės aktai yra nepakankamai apibrėžti ir paliekantys itin plačią institucijų taikymo interpretavimo galimybę. Profesinio mokymo įstatyme bei jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose esantys reikalavimai bei procedūros dubliuojamos. Teisės aktuose nėra aiškiai apibrėžta, ką konkrečiai laikyti „neatitikimu reikalavimams“, todėl ši sąvoka praktikoje taikoma skirtingai – net ir esant akivaizdiems</p>	<p><u>6.7. Standartizuoti poveikio priemonių taikymo praktiką:</u> - Parengti vidinę metodinę medžiagą specialistams, apibrėžiančią kaip identifikuojamas neatitikimas, kokie neatitikimai yra esminiai, kaip NŠA specialistams formuluoti išpėjimą, kaip formuluoti siūlymą SKVC dėl licencijos sustabdymo ir kt.</p>	<p>Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo 14 straipsnyje formaliojo profesinio mokymo teikėjams (toliau – profesinio mokymo teikėjas) numatytos poveikio priemonės – išpėjimas dėl formaliojo profesinio mokymo licencijos galiojimo sustabdymo, sustabdymas ir panaikinimas. Šio straipsnio 9 dalyje nustatytos aplinkybės, kurioms esant, profesinio mokymo teikėjas yra išpėjamas dėl formaliojo profesinio mokymo licencijos galiojimo sustabdymo. Poveikio priemonės profesinio mokymo teikėjams taiko Studijų kokybės vertinimo centras (toliau – SKVC), vadovaudamasis Formaliojo profesinio mokymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugpjūčio 25 d. įsakymo Nr. V-1102 „Dėl Formaliojo profesinio mokymo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 3 punktu.</p> <p>Agentūra, vadovaudamasi Taisyklių 30 p., organizuoja ir vykdo licencijos turėtojų licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūrą. Švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas) veiklos planinių patikrinimų taisyklių, patvirtintų Agentūros direktoriaus 2023 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. VK-838 „Dėl Švietimo teikėjų (išskyrus aukštąsias mokyklas)</p>	<p>2028 m. I ketvirtis</p>

<p>profesinio mokymo pažeidimams. Egzistuojanti poveikio priemonių visuma yra itin ribota, o jų taikymas praktikoje galimai nepakankamai veiksmingas ir efektyvus, neveikia prevenciškai. Teisės aktuose numatyta vienintelė sankcija – formaliojo profesinio mokymo licencijos galiojimo sustabdymas ar panaikinimas, tačiau sankcijos pritaikymo procesas yra itin ilgas ir sudėtingas, o kitokių poveikio priemonių, pavyzdžiui, dėl mokymo procedūrų pažeidimo numatytų ANK – nėra. Ši aplinkybių visuma tarp vairavimo mokyklų formuoja „nebaudžiamumo jausmą“ ir gali sudaryti prielaidas galimai korupcijos rizikai – kvalifikacijos įgijimui realiai neatitinkant sąlygų ar nedalyvavus visame procese, o kai kuriais atvejais ir fiktyviam profesinio mokymo procesui. Tokia situacija, ne tik neužtikrina</p>		<p>veiklos planinių patikrinimų taisyklių patvirtinimo“, 32 p. nustatyta, kad švietimo teikėjų, turinčių licenciją vykdyti formalųjį profesinį mokymą, veiklos planinio patikrinimo metu paaiškėjus Profesinio mokymo įstatymo 14 straipsnio 9 dalyje nurodytoms aplinkybėms, apie tai informuojamas Studijų kokybės vertinimo centras, ir terminas nustatytiems pažeidimams ištaisyti pažymoje nenustatomas, nevertinama ar pažeidimas yra esminis.</p> <p>Šiuo metu teisės aktuose numatyta vienintelė sankcija – formaliojo profesinio mokymo licencijos galiojimo sustabdymas ar panaikinimas“. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai pakeitus teisinį reguliavimą įgaliota institucija galėtų taikyti numatytas teisės aktuose poveikio priemones profesinio mokymo teikėjams.</p>	
---	--	---	--

profesinio mokymo kokybės ir viešojo intereso, bet ir mažina visos švietimo sistemos kontrolės efektyvumą (žr. 3.7 skirsnio argumentus).			
--	--	--	--